

Nr 7.*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckt motion angående åtgärder för underlättande av svenskars röstning utomlands.*

I en inom andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 257, av herr *Håstad*, hemställes, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om översyn av bestämmelserna angående svenskars röstning utomlands på svenska beskickningar och konsulat i syfte att röstningen ytterligare underlättas.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Enligt lagen om val till riksdagen och kommunala vallagen får vid andra-kammarval och kommunalval röstberättigad, som med skäl kan antagas vara utrikes på valdagen, före valdagen avlämna valsedel, avseende valet i den valkrets, där han är upptagen i röstlängd, inom riket å fast postanstalt samt utom riket å svensk beskickning eller svenskt konsulat, som Konungen bestämmer. Samma rätt tillkommer röstberättigad, som till följd av utövningen av verksamhet av vissa slag icke kan rösta på valdagen. Vid röstning utom riket är beskickningens eller konsulatets chef eller den han sätter i sitt ställe röstmottagare. Röstmottagning utomlands — som skall kungöras på lämpligt sätt — skall äga rum från och med adertonde dagen före valdagen intill dess avgivna valsedlar skola insändas till överståthållarämbetet. Ytterkuvert med valsedlar skola insändas dit i så god tid, att de kunna beräknas vara ämbetet till handa sist dagen efter valdagen. Sker insändandet med post, skall försändelsen anordnas som värdepost. Inkomna ytterkuvert skola, där väljaren tillhör valkrets, för vilken ämbetet ej har att verkställa röstsammanräkning, snarast möjligt vidarebefordras till sammanräkningsmyndigheten. Sammanräkning av avgivna röster skall verkställas vid offentlig förrättning, som skall påbörjas i regel så snart ske kan, dock icke förrän å åttonde dagen efter valdagen.

Motionären vänder sig mot den bestämmelsen i vallagarna, att valsedlarna från röstmottagare utrikes skola översändas till överståthållarämbetet i så god tid, att de kunna beräknas vara ämbetet till handa sist dagen efter valdagen. Bestämmelsen medför, framhåller motionären, att avlägset belägna beskickningar och konsulat måste avsluta röstmottagningen avsevärd tid före valdagen. Enligt motionären borde det icke vara förenat med någon olägenhet, om den tid, då valsedlarna skola vara överståthållarämbetet till

handa, förlängdes med några dagar. Detta skulle kunna möjliggöra, att den sista dagen för röstning utomlands i åtminstone de flesta europeiska länder sammanföle med valdagen i Sverige. Motionären gör vidare gällande, att det föreläge oklarhet i lag och praxis på förevarande område, vilken oklarhet — jämte ovan påtalade förhållande — kunde tala för en översyn av hithörande bestämmelser.

Med anledning av vad motionären sålunda anfört får utskottet framhålla, att vid andrakammarvalen i september 1952 röstmottagning utom riket var anordnad på etthundraaderton orter, därav i Europa sextiotvå, i Asien sjuutton, i Afrika elva, i Amerika tjugosex och i Australien två. På de flesta orterna inom Europa upphörde röstmottagningen tre dagar före valdagen eller senare. Inom övriga världsdelar upphörde röstmottagningen på flertalet orter mer än en vecka före valdagen; dock förtjänar nämnas, att på några orter i Asien, Afrika och Amerika röstmottagningen avslutades först fyra dagar före valdagen, på ett par av dem ännu senare. Vid valen avgåvos på beskickningar och konsulat tillhoppa cirka 2 300 röster. Ehuru röstmottagningen utomlands uppenbarligen är av betydelse endast för en ringa del av de röstberättigade, anser utskottet det dock vara av vikt, att de personer, om vilka nu är fråga, om det låter sig göra, erhålla bättre möjligheter än för närvarande att utöva sin rösträtt. Otvivelaktigt skulle en ändring i vallagarna i den av motionären angivna riktningen underlätta valdeltagandet för åtskilliga av de röstberättigade, som omkring tidpunkten för valet vistas utrikes. Utskottet förordar därför i anledning av motionen en översyn av ifrågavarande bestämmelser i nämnda lagar rörande röstning utomlands. Vid utredningen, som torde kunna företagas inom vederbörande departement, bör undersökas bland annat huruvida förevarande bestämmelser lämpligen kunna ändras därhän, att röstning å vissa beskickningar och konsulat kunde äga rum så sent som på själva valdagen, samt att den tidpunkt, vid vilken valsedlarna skola insändas till överståthållarämbetet, kunde flyttas framåt någon eller några dagar.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen i anledning av motionen II:257 ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om översyn av bestämmelserna i lagen om val till riksdagen och kommunala vallagen om röstmottagning å beskickningar och konsulat.

Stockholm den 19 mars 1953.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Karl August Johanson, Elmgren, Gustav Emil Andersson, Hällgren, Fritiof Karlsson, Damström*, Boman, Georg Pettersson och Bergström; samt

från a n d r a kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård*, von Friesen, Norén, Swedberg, Spångberg, Jonsson i Haverö, Larsson i Julita och Hamrin* samt fröken Wetterström.

* Ej närvarande vid justeringen.